

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an	18 Lei
Pe jumătate de an	9 „
Pe un pătrar de an	4 1/2 „
Un număr	35 bani

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărațiune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (Județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficioase, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 10 Lei, până la 200 de cuvinte 15 Lei, de aci în sus 20 Lei.

PROPAGANDE RELIGIOASE.

Încă una din consecințele, cari nu s'ar fi putut prevedea, ale războiului mondial: apariția în Țară și în mod cu totul deosebit în provinciile alipite de noi propagande religioase, de apostoli mai mult nechemăți decât chemăți, cari îndeamnă populațiile de la orașe și la sate să-și părăsească credința strămoșească și să meargă pe alte drumuri ce le-ar fi asigurând mai bine mântuirea sufletului.

Mai ales prizonierii de război din Ardeal, Basarabia și Bucovina sunt aceia, cari cred, că fac o operă plăcută lui Dumnezeu predicând idei și credințe incompatibile cu firea și mentalitatea poporului român și lucrând în chipul acesta la desbinarea sufletească a Românilor și la slăbirea Bisericii naționale, care a fost dealungul atâtor veacuri de restriște chezeșia cea mai puternică a păstrării naționalității noastre.

Acești foști prizonieri, improvizăți în apostoli, în majoritatea lor suflete naive și ușor impresionabile, au fost convertiți la ideile, pe cari ei le propovăduiesc acum, de alți misionari, pentru cari războiul, ca orice împrejurare, sunt ocaziuni bine venite, ca să câștige adepți și să facă prozelitism.

Așa, îmi aduc aminte, că în timpul războiului Englezii și Americanii au avut să se plângă de surorile de caritate franceze, cari îngrijind de răniții și bolnavii protestanți în diferite spitale din Franța, le dădeau drept cărți de cetire, broșuri de propagandă catolică.

Ceace încercau să facă evlavioasele călugărițe catolice, cari erau convinse, că în afară de catolicism nu există mântuire, au făcut — și cu un succes mai real — pe lângă foștii prizonieri români în Rusia, în Siberia și în lagărele din alte țări misionarii profesioniști ori benevoli ai numeroaselor și destul de originale secte protestante.

Talmăcind Sfintele Scripturi după cum le convenea sau după modul lor particular de a

le înțelege și neavând cine să le stea în po-trivă, ca să-i combată pe acelaș teren, spusele lor au găsit răsunset și primire favorabilă în inimi doritoare de bine și de adevăr, dar și în minți nu destul de coapte și de pregătite.

Iar neofiții, întorși din amara captivitate predică astăzi adventismul, nazarenismul, ana-baptismul și cum le mai zice.

Predică și cu succese.

Să-i lasăm în pace să-și ducă înainte ac-tivitatea lor?

Evident, că nu.

Decât spre a nu fi rău înțelegi ținem să precizăm numai decât, că desaprobam cu toată hotărârea mijloacele violente și brutale.

Ideia nu poate fi combatută și distrusă prin violență.

Violența împotriva ideii dovedește slăbi-ciune, sărăcie sau chiar lipsă de argumente, neputință de a da lupta pe acelaș teren.

În cazul de față violența e incompatibilă cu tradiționala toleranță a poporului român, cu datoria și rolul unui Stat civilizat în vremurile de azi și este de natură să ne producă neplăceri și să creieze o legendă despre pretinsa noastră intoleranță.

De aceea nu cu jandarmi și cu forța bru-tală ar trebui să combatem sectele cari pe zi ce merge câștigă teren, ci cu preoții, cu toți oamenii de bine și cu forța cuvântului și a convingerii.

Se susține de unii, că clerul nostru n'ar avea destulă autoritate și influință asupra popo-rului. Credem, că se trag concluzii generale din din anumite cazuri.

Nu trebuie însă, să se uite adevărul, că cineva are atâta trecere și autoritate, câtă e în stare să inspire prin purtare și meritele sale.

Clerul, menținut la înălțime de către șefii săi, și ajutat de către toți câți sunt pătrunși de adevărul, că despărțirea Românilor de religia

stramoșească constituie o serioasă primejdie națională, să pornească fără întârziere la luptă pentru apărarea credinței noastre, o luptă dusă prin cuvântul, care convinge și prin fapte, cari confirmă cele spuse.

„R. R.“

Predică despre beție.

Luați aminte voi, ca să nu se îngreuneze inimile voastre cu beție și beutură și cu grijile vieții și fără de veste să vie asupra voastră ziua aceea.

Luca XXI 34.

Iubiți creștini!

Neamul nostru românesc a trăit totdeauna timpuri grele, a avut să îndure suferințe amare și nedreptăți strigătoare la cer. Împrejurările grele, prin cari am trecut, au lăsat urmă adâncă asupra noastră. Am rămas săraci, și mai ales neștiutori de carte. Vremile se schimbă necontenit. Viața devine tot mai grea și mai anevoioasă, deoarece populațiunea se tot înmulțește. Și apoi știți D-Voastră, că fiecare om se silește a trage foc la oala lui, căci e mai aproape cămașa de piele, decât ceriul de stele. De aceea în lupta vieții trebuie să fii bine înarmat cu povețele ce le dă cartea. Căci astăzi, când e o așa de mare luptă între neamuri pe toate cărările, acela va ieși biruitor, care are mai multa carte. Un vers popular zice:

Românul fără de carte oricât se trudește,
În câmp și acasă, și tot nu sporește.

Mai mult, chiar astăzi fără carte nici nu se mai poate trăi, toți te înlătură ca pe o unealtă netrebnică și te socotesc de o vită bună de muls.

Astăzi, „Românul de nu învață,
Din Lume e pierdut.“

Trebuc așadară să pornim pe calea luminii. Toți conducătorii de astăzi ai poporului românesc și-au dat seama de această trebuința arzătoare și și-au început lucrarea mare de luminare. Cari cetiți foi ați putut vedea cu câtă râvnă, cu câtă căldură și dragoste se coboară României cei învățați din scaunele slujbelor, pe cari le-au dobândit prin dorul de muncă, prin pricepere și cinste, și cum aleargă ei în mijlocul poporului să-l învețe, să-l ridice și să-l scape de multe năcazuri. Astăzi conducătorii Românilor nu mai „stau cu domnii la masa“, ci caută să afle, cari sunt durerile și dorințele lor și cum s'ar putea ele împiedeca. Toate gândurile lor bune le pun apoi în predici și în conferințe. Predicile și conferințele acestea apoi se spun în fața poporului ascultător. Poporul trebuie să le asculte și să le priceapă, căci la dincontra glasul predicatorului sună în pustiu. Pentruca să poți înțelege însă

sfaturile bune, ce ți-le dă cineva, trebuie să ai minte sănătoasă și suflet întreg. Minte omului poate ușor cădea în întunerecul boalelor și a patimilor, când omul nu se știe stăpâni, nu-și poate pune frâu năravurilor rele. Și, într'adevăr, nu e ființă mai urâtă și mai nesuferită decât omul, care e cuprins de patimi, cum sunt: mândria, lenea, pizma și altele. Toate acestea iac din om-neom, uneori îl schimbă în fiară sălbatecă. Dintre toate patimile cea mai mare mare și mai păcătoasă e *beția*. Ea este mama tuturor boalelor și năravurilor rele, cari se pot schimba în sufletul unui om. Voi cercă să vă spun câteva cuvinte despre beție, arătându-vă originea ei, precum și urmările ei groaznice.

Ce privește felul cum s'a născut răchiul, iată ce povestește poporul. Eră odată un om foarte avut și foarte drept înaintea lui Dumnezeu. Nici odată nu lucră nimica ce ar fi fost contra voinții și sfaturilor sfinte ale prea milostivului Dumnezeu. Pe diavolul însă îl împungea într'una cugetul și nu știa cum să pună mâna pe sufletul omului temător de Dumnezeu. Odată iată că-i trece ceva prin gând unui diavol, se duce iute la căpetenia lui și-l roagă să-l lase să între sluga la omul acela, care umbla tot cu crucea în sân și cu sfinții pe buze. El îl primește de slugă și în curând îl îndrăgește pentru priceperea și harnicia lui. Odată zice sluga către stăpânul său, să pună și pruni. Au pus, iar toamna au cules prune și au făcut o beutură, de nu i-s'ar mai pomeni de nume, și numele ei a fost rachiul. I-a plăcut stăpânului gustul și mirosul beuturii și a chemat câțiva prieteni ca să-și petreacă. Beau ei într'una la rachiu și din ce beau, din ce ar mai bea. Nu peste mult se îmbată și se tavălesc pe jos, ca dobitoacele în noroi, ochii la sticlesc injectați de sânge, iar din gura lor curg înjurături nerușinate, cari te fac să te crucești. Se scoală apoi de jos și încep a-se lovi cu scaunele și a se schingiui.

Vedem așadară, că poporul văzând relele ce vin din beție, a zis, că e adusă în lume de diavolul. Dacă ne vom întreba noi acum: cât de veche e patima beției, vom putea răspunde că ea a trăit și înainte de Isus Cristos, dar atunci nu eră așa răspândită. Sf. scriptură ne spune că Sardanapal împăratul aveă obiceiul de se îmbată. Iar când se află în starea beției, își perdeă mințile, se îmbracă în haine femești și făcă tot felul de păcate grețose. Moare întovărașit de rușine și de milă, și nimenea nu sloboade o lacrimă pentru odihna sufletului lui.

Un alt bărbat mare, împăratul Alexandru Machedon eră un om foarte milos, bun de inimă și peste măsură de viteaz. Nu aveă obiceiul păcatos de a se îmbata. Odată însă îmbătându-se

din întâmplare, știți ce-a făcut? A dat foc unei cetăți minunate, numită Persepoli, a ucis pe cel mai mai iubit și cel mai credincios servitor al său și a trăit în desfrâu cu o femeie perdută.

Din aceste câteva pilde, putem vedea ușor că ce urmări jalnice aduce cu sine beția. Și dacă ar fi numai atâta! Dar beția e și un păcat mare. Iată ce zice despre ea un sfânt prooroc al bisericii noastre: „Celce crede că beția este un păcat mic, de nu se va îndrepta și nu va face penitență pentru beție, pe unul ca acela împreună cu preacurvarii și ucigătorii pedeapsa ceea vecinică îi va tortura“. (Osea 4. 11).

În starea de beție omul nu mai judecă și o putere deavolească îl împinge spre certe, hoții, jafuri, bătai, omoruri. Toate aceste fapte păcătoase i-le șoptește duhul cel rău, căci „nimenea nu este mai plăcut diavolului ca cel stăpânit de beție, pentrucă nimenea nu împlinește voința lui mai bine ca bețivul“.

Dupa cum vedem, beția ne face partași de osânda cea vecinică. Dar nici în viața aceasta n'o ducem mai bine. Cel cuprins de patima beției își pierde sanatatea, se otrăvește. Sângele celui stăpânit de această patimă se strică, se otrăvește încetul cu încetul. Păcatul lui are apoi urinare de tot trista și asupia copiilor cari se nasc de multeori morți, ori prapădiți, habauci. Dar se poate întâmpla uneori că copiii unui bețiv să fie oameni de treaba. Înzădar, căci tatăl lor li-a mâncat cinstea și numele bun. Și nu e nimica mai prețios decât acestea, căci „mai ales este numele bun decât aurul și argintul“. După ce bețivii sunt veșnic nesănatoși, sunt siliți să mai tralască și în o mizerie care stoarce lacrimi. Căci „De vei da ochii tăi spre carne și spre pahare, mai pe urmă vei umbla mai gol decât plugul“. Bețivul săracește, căci el nu folosește vremea dupacum se cuvine. El nu muncește în rând cu alți oameni, ci stă zile de-arândul în crășma. Iar când n'are cu ce mai plăti beutura, merge de lucră o săptămână, pentrucă să aiba ce hea în o zi. Drept aceea „luați aminte, ca nu cumva să se îngreuneze inimile voastre cu ameziile beăturii“.

Iar acum, dacă vom cercă, iubiți creștini, să pătrundem mai adânc în dumnezeieștile învățături ale legii creștine, vom vedea că omul are un rost mare și sfânt aici pe pământ. Vom vedea că el are datorința de a-și ațânti privirile spre cerul senin și curat al faptelor bune, de ajutorare și milostenie. Nu toți oamenii sunt asemenea aici pe pământ, unii sunt mai bogați, alții mai săraci, unii mai tari, alții mai nepuțincoși. Datorința celui bogat e să ajute pe cel sărac, cel tare pe cel slab, și cu toții să se iubească. Mântuitorul nostru a zis: „Porunca

nouă vă dau vouă, să vă iubiți unul pe altul, cum v'am iubit eu pe voi, și voi să vă iubiți unul pe altul. Întru aceasta vor cunoaște toți, că sunteți ai mei învățaței, dacă veți avea dragostea între voi“.

Acela, care va iubi mult, i-se va iertă lui mult; acela care se va îngriji și de alții, se poate numi creștin adevărat. Dar ce credeți, poate bețivul face ceva din toate acestea? El minte n'are ca să poată da sfaturi. Mintea lui s'a înecat în otrava beției. Avere n'are să poată ajuta pe alții. De ar avea averile lui Iov și toate ar aluneca pe gâttelejul lui veșnic însetat. „Bețivul e mai rău decât omul cel mort, zice Cristos, căci mortul de nu face bine, nici rău face, iar bețivul numai spre rele e aplicat“.

Se va întreba poate cineva dintre D-Voastră, că pentru ce am spus eu acestea? Pentrucă și între noi sunt, durere, mulți bețivi, cari n'au parale pentru a-și agonisi cele de lipsă pentru hrană, pentru rachiți însă au.

Iată cum se plânge nevasta unui bețiv, care spune că cu bețivul

„Nu-i face pâne'n cuptor,
Făr' mămăligă 'n oală,
Și-i mânca-o ș-acea goală“.

De aceea, fraților „nu vă îmbătați, ci umblați ca oamenii cei drepti!“ Să ne ferim ca de șerpe de patima asta și să ascultăm cuvintele apostolului Pavel: „Cu bun chip să umblăm, ca în timpul zilei, nu în ospețe și în beții, nu întru curvii și întru fapte de rușine, nu întru pricine și pizmă“. (Rom. XIII. 13.)

Noi Românii, am fost în trecut un popor de țărani săraci, năcăjiți și lipsiți de luminile învățaturii. Am apucat multe cărări greșite și am căzut în multe patimi. De aceea zicea cântărețul:

„Vai de biet Român, săracul,
Îndărât tot dă ca racul“.

Astăzi Românul s'a deșteptat și apucă pe cărările cele bune și sănătoase. Astăzi el vede ca în lupta și în munca îi stă viața și fericirea, nu în somn și lene și crișmă. Iar dacă totuși se mai află unii rătăciți, cari și-au uitat de sine, și aceia vor trebui să se întoarcă la calea cea adevărată, la calea hărniciei, credinței și a cumpătării în mâncare și beatură. Să voim numai și toate le putem face. Voința, împreunată cu nădejdea și întrederea în Dumnezeu face minuni. Să căutăm a ne lumina prin școală și a ne scăpa de patima beției, despre care văzurăm că nimicește pe celce bea, îi nenorocește copiii, aruncă toată familia în cea mai amară săracie, pierde numele și cinstea familiei, aduce numai năcazuri în lumea așa și osândă veșnică în

cealaltă. Atunci, când vom ști să cruțăm, precum știm să muncim, atunci, când ne vom lumina cu învățătura și ne vom înfrăți cu fapte bune, „nu va fi pe pământ națiune mai aleasă decât a noastră“ Amin.

Preotul **Iosif Mircea.**

Cuvântarea

I. P. Sale mitropolitului primat Dr. E. Miron Cristea, rostită la cununia A. S. Regale Prîncipesei Elisabeta.

Maiestatele Voastre,
Altefele Voastre,
Iubiți Miri și Nuntași!

Scumpa odraslă a dinastiei române, Principesa Elisabeta, sboară astăzi din cuibul părintesc spre mărire albastre care înconjoară noua ei patrie, spre pământul clasic al Greciei, devenind soția Altefei Sale George, diadocul Elinilor.

Biserica care a avut distinsa onoare a Le binecuvânta cununia, își reamintește din vechiul scriitor grec Plutarh cazul când — fiind cei 7 filosofi greci la un ospăț împreună — unul din Periandru i-a întrebat: „Ce cred ei, care-i familia cea mai fericită?“ Au dat diferite păreri. Unul, Chilon a răspuns: „Cea mai fericită familie i-se pare aceea, unde stăpânul casei este înțelept“.

Altefa Voastră, ilustre mire, care veți fi chemat a conduce odată — ca Rege — destinele Elinilor, veți găsi în înțelepciunea clasicei literaturii grecești cât și în cărțile sfinte — o adâncă filosofie de viață; iar când se vor ivi în greaua misiune momente de grea dilemă, urmați exemplul strălucit al gloriosului Vostru socru și Rege. Plecați urechia la inima poporului și simțiți pulsul sentimentelor și aspirațiilor lui, și cred că veți afla mai ușor orientarea și calea pentru viitor.

Iară Altefa Ta, augustă mireasă, nu vei putea duce în nouă-ți țară un mai neprețuit dar de nuntă, decât tot exemplele prea iubiței mame și slăvitei noastre Regine, care în toată viața a pornit mulțime de acțiuni nobile, culturale, umanitare și artistice din țară; iară în cele mai critice timpuri pentru neam ni-a fost nu numai ingerul păzitor, răspândind pretutindeni duh de mângâiere ci, inspirată de geniul țării, a fost și arhangelul care a însușit și a încurajat un neam întreg, ceea ce a creat momente hotărâtoare pentru binele țării. Urmează pilda mamei și vei fi podoaba adorată a patriei nouă unde a voit D-zeu să Te cheme. Și, când în clipe de recreare, vei privi talazurile mării întinse și undulătoare, care îți vor fura și duce departe gândurile, nu uita, că ești frumoasa zână a Carpaților românești, neuitată fiică a țării noastre. Cugetă-te și la neamul românesc care te va iubi în veci. Astfel vei fi ființa fericită iubită deopotrivă de 2 țări și 2 neamuri.

Aibă-Vă Cel-de-Sus sub scutul său în toate zilele vieții Voastre!

Frumusețea ritului nostru oriental.

(Continuare).

În Duminică următoare, cam pe la ora 10 a. m., pornirăm spre biserica anglicană, o biserică mai mică, cu exterior și interior simplu, dar gingaș din cale afară. Când intrarăm în tindă, un vestibul, despărțit de naia bisericii, crâșnicul ne face atenți că numai așa avem intrare, dacă știm, că putem sta până la finea serviciului divin. Intrarăm.

Tocmai când ne făceam intrarea, preotul îngenunchiă în scaunelul de rugăciune, postat în stânga altarului și cu capul puțin plecat, acoperindu-și fața în mâini, recită în ton natural, — cam ca la noi ecteniile, — iar creincioșii îi răspundeau lin. După finirea acestora pășeste evlavios la masa-prestol, acoperită cu un măsaiu bogat brodat. Pe masă erau numai două sfeșnice cu câte o lumină. Cruce am văzut numai pe măsaiu și pe turn. Preotul cu capul plecat cu toată smerenia își rostea în taină rugăciunea prescristă, apoi se întoarce cu fața către credincioși și le citește, în ton blăjîn o rugăciune mai lungă. Credincioșii îngenunchiază și și acoper fețele în mâini. Preotul urcă predicatorul, cetește evanghelia și apoi rostește o predică, predată cu atâta convingere, încât toți ne simțiam transpuși în sferele cerești. Preotul se coboară și iarăș se așează în scaunelul de rugăciune, îngenunchind. Într'asta începe orga, lin și domol și credincioșii cântă unisono, așa de încet și de așezat, încât ti-se părea, că cântă numai unul, cu toate că vor fi fost circa 100.⁵⁾ Ba ce e mai mult, cântatul credincioșilor, acompaniați de orgă, mi-se părea ca un eho ce răsuna dintr'o pădure depărtată.

Se fineste mișa. Ieșim. Afară la ușă, omul meu, plin de emoțiune, îmi zice: „Păcat că cântarea predată cu atâta pietate și dușosie e așa de trăgănată ca și firea flegmatică a englezului, dar te asigur că în biserica anglicană se poate omul ruga în liniște și cu evlavie!“

În treacăt observ, că ambii nu pricepem deloc limba engleză, cu toate astea însă impresiile câștigate ni-le-au sugerat ținuta și gesturile evlavioase atât ale preotului, cât și ale credincioșilor, dar mai vărtos cântarea lină.

Așa impresionati și predispuși la evlavie ne continuarăm calea spre biserica rusească din apropiere. Eu mă temeam că tovarășul meu, care nu mai fusese nici când în biserici de rit oriental, — necușcând deloc ritul, — acuma după o astfel de dispoziție și predispunere sufletească, o să se pronunțe mai puțin magulilor asupra ritului nostru oriental decât asupra ritului din celelalte biserici. Teama asta mă chinăla cumplit.

Fiindcă scopul meu este să arăt, cât de frumos e ritul nostru oriental, cred, că nu greșesc dacă descriu aci cât se poate de amănunțit atât serviciul dignezeesc, cât și edificiul bisericii rusești.

Ajungem la biserică. Sfta liturgie era deja începută. Credincioși mulți, și cari mai sosiau, umblau așa de încet, în vârful degetelor, încât nu se auziau nici pașii pe covoarele întinse pe întreg padimentul din tindă femeilor, și din naie. Fiecare credincios intră smerit, se rugă în taină și apoi își făcea mătaniile obicinuite. Tocmai când intrăm, preotul, precedat de diacon, făcea vohodul. În strană 4 cântăreți, — un cvartet simplu, — formau

⁵⁾ La noi fiecare intră și iese când îi place.

⁶⁾ La noi: în multe locuri sforțări, întreceri, afectări, și răcnete de crezi, că acuș-acuș îți plesnește timpana urechii.

corul. Voci sonore, frumos sunătoare și bine instruite⁹⁾. Unul dintre ei citea — nu cânta — cântările pre crise până la „Apostol“. După cetire preotul intonează cu o voce blândă de bariton: „Că sfânt ești Dumnezeu nostru“. Corul — cei 4 inși — cântă într'un pianissimo admirabil „Sfinte Dumnezeule“, ici colea, dupăcum recere predarea estetică, — trec în crescendo, perzându-se în pianissimo.⁷⁾ Urmează cetirea evangheliei. Preotul o cește cu evlavie într'un recitativ cam repede, cu voce lină și duioasă și mai căfă fine se observă o puțină urcare a vocii. Punctul și finea nu le fixează prin trăgănări, împodobit cu fel de fel de triluri afectate, cum obicinuesc mulți preoți de ai noștri, ci prin o cadență naturală, obișnuită la cântări predate în recitativ, însă potrivite ritului. Credincioșii ingenunchiază și cu capetele plecatele o ascultă cu cea mai mare smerenie. Moment cu adevărat înălțător! Observ aci în treacă, ca răspunsurile liturgice în partea lor covârșitoare sunt compuse în recitativ, iar în melodii numai: 1. „Mărire, binecântează“, 2. „Aliluia“, 3. „Héruvicul“ și „Ca pre împăratul“, 4. „Sfânt“, 5. „Pre tine te laudăm“ și 6. „Priceasna“. Din melodiile acestea simple am învâțat cu adevărat să cunosc și să admir frumuseța ritului nostru oriental. Se continuă liturgia într'un tempo nici prea grăbit, dar nici prea trăgănat. Ecteniile le zice blajinul diacon, recitativ în tempoul amintit, cu o voce fenomenală de bas, făcându-și cruce cu orarul la finea fiecărei ectenii și metania mică cu cea mai mare evlavie, dar și elegant. Credincioșii îl imitau, făcând la ectenia mare chiar și metaniile mari. Urmează herovicul. Corul îl cântă lin și așezat, până la fine, fără repetări. Preotul zice, în taină rugăciunile prescrise, până ce diaconul face căderea. Apoi făcându-și închinaciunile obișnuite, trec la proscodie. Corul sfârșește cântarea. Se face o pauză. Un epitrop intră smerit în altar, duce pe un disc-nai multe prescuri, dăruiți de creștini — cu mînirea ca preotul înainte de arătarea sfințelor daruți sa scoată din ele părțile întru pomenirea viilor și morților notați pe o filă de hârtie. Pauza durează. Credincioșii așteaptă în liniștea cea mai mare, rugându-se în taină. Numai din altar se aude un murmur. În, preotul se roagă scoțind prăcticele. Deodată murmurul înceată. Liniște mormântată! Ușa de căfă miazănoapte se deschide. Crâsnicul îmbrăcat într'un stihar frumos, în mână cu un sfeșnic mare și frumos cu o lumină, pășește smerit și încet. După el urmează diaconul, în mână stangă cu cădelnița, pe spate-i întins văzduhul, iar discul cu sfințele părțile îl poartă sus pe creștet, ținându-l cu amândouă mînile. În urma lui vine preotul tu potirul. Ajunși la mijlocul prosceniului crâsnicul așează sfeșnicul la mijloc înaintea lor și se retrage cătră strana dreaptă, unde ingenunchiază. În ton, blajin fac pomenirile prescrise mai întâi diaconul, apoi preotul. Creștinii în genunchi se roagă cu umilință. Diaconul, imediat dupăce a terminat pomenirile, intră în altar și se pune în genunchi la dreapta sfântului prestol. (Urmează)

⁹⁾ La noi? corurile compuse numai sa bata recordul in cvantitate, dar nu și in calitate, de unde apoi de multe ori se aude câte o voce răgușită, ce atinge neplăcut auzul și jighește și puțină evlavie de care sunt cuprinși credincioșii noștri, și așa nu prea bigoți.

⁷⁾ La noi? emulare, însă nu cum o recer regulele frumosului estetic și artistic, ci în multe locuri sbierături, afectări etc.

Dotăția preoțimii

În Nr. 9 al „Telegrafului Român“ se dă informația asupra lefii, ce ar avea să primească un preot cu calificăție superioară, după noul proiect de salarizare. Ni se pare este pe cale unificarea dotațiunii clerului, după norma dată prin legea clerului mirean din 1893. Această lege imparte clerul din viața pastorală în urban și rural, ear după pregătire în 3 categorii: 1. cu licență sau doctorat; 2. cu seminar complet, și 3. cu seminar inferior. În conformitate cu această împărțire statorește leafa. Sumele fixate în lege s'au modificat prin decretul dela 1 Septemvrie 1919, ear acum se prevede nouă schimbare în legătura cu proiectul de buget al statului, începând cu 1 April 1921.

Tabloul comparativ asupra lefii se prezintă astfel în:

	1893	1919	1921
1. Preot urban:			
<i>paroh cu:</i>			
licență Lei	200	350	500
sem. compl. „	100	250	350
sem. inf. „	60	180	280
<i>preot ajutător cu:</i>			
licență Lei	150	300	—
sem. compl. „	80	200	300
sem. inf. „	60	150	250
2. Preot rural:			
<i>paroh cu:</i>			
licență Lei	150	300	400
sem. compl. „	80	200	250
sem. inf. „	50	150	200
<i>preot ajutător cu:</i>			
licență Lei	80	250	—
sem. compl. „	50	150	—
sem. inf. „	40	120	—

Cifrele coloanei din urmă, ale noului proiect, le-am cules din o notiță răsleată a unei gazete, și de aceea nu sânt complete. Preotul ajutător ar corespunde preotului capelan dela noi.

La aceste salare de baza legea din 1893 prevede la 10 ani un spor de 20%, și la alți 10 alte 20%. Decretul din 1919 fixează 4 gradatii la câte 5 ani de câte 25%, a salariului de bază, deci nu „după toți anii de serviciu“, cum se sgînea, ci numai după 20 de ani, dela cari în sus nu se mai sporesc gradațiile. Lipsa de pământ (ecleji) se rebonifică anual cu 25% a salariului de bază. Asemenea se mai prevede o gradație de merit de 25% la cel mult câte 2 preoți ai unui județ. Preoții dela episcopii (fără parohie) mai primesc un spor de 30% din leafa.

În afara de leafa fixată prin lege — leafa de baza și gradații, — se adauge indemnizația de scumpete 100 lei lunar, și în lipsa de case parohiale 15% dela salariul de bază și gradațiile de care beneficiază. Pe lângă aceste, în senzul art. 45, preoții dela parohii se vor bucura de venitele epitrahilului.

Evident deci, că salariul fix dela stat se dă pe lângă venitele din parohie și în consecință e absolut injust să ni se scadă nouă celor de aici „venitul curat stabilit de fasionarea de pe vremuri“. Aceasta cu atât mai mult, că venitele dela patrafir, în parohiile din vechiul regat, sânt neasămănat mai mari.

Spre orientare arat care sânt taxele fixate de legea din 1893 pentru diferitele servicii: botezul 2 lei, cununie 3 lei, parastas cu slujbă 3 lei, fara slujbă 50 bani, inmormantare 3 lei, la un prunc 150 lei, maslu 7 lei de preot, sârindar 3 lei, aghiasma mică (sfințirea apei) 1 leu, aghiasma mare 2 lei, toate cele lalte rugăciuni la diferite trebuințe 25 bani. Desigur astăzi sânt alte taxe; dar în sfârșit e o cerință inexorabila, dacă se dă salar fix, să se stabileasca fix și aceste taxe pentru fara întreagă, peste cari preotul să nu poată pretinde mai mult, dar peste cari credinciosului îi stă în voie să ofere — în conformitate cu prevederile regulamentului legii clerului art. 323: „Aceste venituri ale epitrahilului se socotesc cele mai mici, liber fiind enoriașul a da mai mult dacă voiește; preotul însă la nici un caz nu are voie să ceară plată mai mare...” Asemenea trebuie necondiționat aranjată chestiunea dotației în natura: zile de lucru, ferdele de bucate etc., cari s'ar putea răscumpăra sa zicem în 75%, a medicilor anuale, și să se încasseze de acelaș officiu, care incassează alte contribuții bisericești, cu cea din urmă rata anuală, și după tabloul, ce îl pune la dispoziție preotul asupra acelor, cari din indemn propriu n'au satisfăcut în natură. Mai de preferit ar fi dacă aceste contribuții pentru susținerea clerului ar fi răscumpărate de biserică fie prin acoperire din venitele fondurilor, fie din repartiții, proporțional.

Nu pot să trec în amănunte. Voi avea prilejul sa o fac altădata, când voi prezenta un tablou comparativ, față cu dotația corpului didactic, a funcționarilor din administrația civilă și a ofițerilor armatei. Aici mai amintesc, ca parohul administrator al unei parohii vacante după lege are drept la jumătate leaful celuia pe care îl înlocuiește, iar dacă depăștarea trece peste 8 km are îndreptățire la leaful întreg.

Cele trei categorii de preoți prevazuți de lege la noi s'ar categorisi: 1. cu cel puțin 8 clase de liceu și teologie sistematică, 2. cu cel puțin 4 clase de școala secundară și teologia sistematică, și în fine 3. toți ceilalți preoți în funcțiune. Se va face și la noi deosebirea aceasta și cea în urban și rural?

O alta chestiune foarte delicată e: raportul față cu fondul de pensii. Se aplică legea pensiunilor și clerului dela noi după norma celui din vechiul regat, și sântem recunoscuți cu toți anii de serviciu: Pun întrebarea, deși altfel nici că s'ar putea, dacă e vorba de unificarea salariilor. (Tel. Român) **Pr. P. Morușca.**

Ș T I R I

Hirotonire. Prea Sfinția Sa Domnul episcop diecezan Dr. Iosif Tr. Badescu a binevoit a hirotoni pe absolventul de teologie și ales capelan în Apadia, *Liviu Cornean*, Joi în 11 Februarie a. c. intru diacon, iar Sâmbata în 13 Februarie a. c. intru presbiter.

Cununie. În cerc intim familiar s'a savârșit Duminică în 14 Februarie a. c. cununia religioasă a vrednicului nostru director dela Școala normală, *Di Ilie Orzescu* cu Dna *Valeria de Rațiu-Târziu*. Când înregistrăm această știre imbucurătoare, transmitem noilor căsătoriți caldele noastre doriri de bine, cu ani îndelungați, sănătate și fericire!

Darurile Regelui și ale Principesei Elisabeta. M. Sa Regele și A. S. R. Principesa Elisabeta au adresat președintelui consiliului de ministri câte o scrisoare, în care aduc mulțumiri cetățenilor țării pentru

numeroasele dovezi de dragoste și devotament arătate cu prilejul căsătoriilor principale.

Din acest prilej M. S. Regele dăruiește în numele Său și al Reginei o sumă de 300.000 lei spre a se împărți în 100 zestre de câte 3000 Lei fetelor celor morți sub arme în războiul nostru național sau fetelor invalizilor de războiu din întreaga țară, care s'au căsătorit în decursul anului 1921 cu preferință în luna Februarie și cari vor dovedi că sânt lipsite de mijloace.

Dealtă parte Principesa Elisabeta a depus la Fundațiunea Universitară Carol I. din București o sumă de 3000.000 Lei în rentă română, din veniturile căreia să se acorde cinci burse de câte 3000 lei anual la cinci studenți mediciniste meritoase și lipsite de mijloace și anume: câte una dela universitățile din București, Iași și Cluj, una pentru o studentă dela universitatea din Cernăuți și una pentru o elevă dela școala sup. de fete din Chișinau.

Consiliul de ministri a decis, cu ocazia căsătoriei A. S. R. Principesei Elisabeta, în zilele de 25—28 Februarie să se suspende toate lucrările în oficiile publice și cursurile la institutele de învățământ din întreaga țară.

În ajunul congresului preoțesc. Din „Românul”: La 22 I. c. s'a întrunit în Arad comitetul secției Arad a Asociațiunei clerului ortodox român din pitropolie. După rezolvirea chestiunilor curente, comitetul a găsit ca este în interesul general al bisericii, ca sa se convoace congresul preoțesc încă în luna Martie a. c. În acest înțeles s'a făcut propunere către comitetul central din Sibiu. Cu prilejul acelu congres, preoțimea se va ocupa de chestiunile regulării dotației preoților, și de chestiunile curente la ordinea de zi. Între aceste, cele mai de capetenie sânt chestiunea concordatului cu Vaticanul, împotriva căruia s'a decis mai de mult a se protesta, la Ministeriul de culte și la cel de externe, în numele celor patru sute de preoți din cuprinsul secției Arad. Comitetul a luat atitudine și în chestia de a se păstra prerogativele din articolul 21 al Vechiei Constituții, asigurate bisericii ortodoxe române, ca biserică de stat și cu privire la libertatea conștiinței și a cultelor creștine. S'a mai hotărât a se cere pe calca congresului preoțesc, ca pe viitor contractului civil sa-i premeargă binecuvântarea religioasă a căsătoriei, și ca actul civil sa nu aibă valoare fără de cel religios. S'au discutat și alte chestiuni de organizație și desiderate de ale preoțimei, cari, toate fac necesară convocarea congresului preoțesc în luna Martie a. c.

O înaltă vizită. Dl General Const. Găvănescul, Comandantul trupelor din Banat, la întoarcerea sa din concediul de 2 luni, în drumul său către Timișoara s'a oprit pentru doua zile și în Caransebeș, unde făcând inspecția garnizoanei, a cercetat în reședința sa pe Prea Sfințitul Domn episcop Dr. Iosif Tr. Badescu și a vizitat și institutele noastre de învățământ, asistând la prelegerile din unele clase dela mândrul, pomposul și frumosul nostru liceu „Traian Doda”. Înaltul oaspe încântat de cele esperiate, la despărțire ne-a făcut imbucurătoarea promisiune, că în cel mai scurt timp din nou va cerceta orașelul nostru, cu care ocaziune va ținea și o conferință publică în folosul orfanilor de războiu în sala festivă a liceului, relevând unele din multele episoade de vitejie ale glorioasei noastre armate din timpul războiului purtat pentru întregimea neamului. Când vedem atâta interes, ce-l poartă la inima lor căpeteniile scumpei noastre armate atât pentru armată, cât și pentru școala și biserică, după Dumnezeu, singurele noastre trei nădejdi mântuitoare, ni-se mai încalzește su-

ștetul, căci altfel am trebui să disperăm asistând la nesfârșitele certuri și hărțueli din Parlamentul țării, certuri și hărțueli numai pe tema ambițiilor personale, căci azi toți ar vrea să fie cel puțin ministri, și pe chestia intereselor de partide. Ar fi timpul suprem ca „Părinții patriei” să ia exemplu dela luminații conducători ai glorioasei noastre armate și să caute și ei să saneze cu o zi mai curând mizeriile de tot felul în care se mai zbate și azi țara întreagă: economii și mai ales profesorii, (un profesor, la noi, bună oară, cu studii academice, 16 ani de serviciu, soție și copii și azi mai poate servi biserica și neamul cu 700 Lei leafă lunară), învățătorii și funcționarii dela orașe, unde traiul și azi e așa de scump, și ei nu-și mai primesc nici amărăta lor de de leafă.

Dr. D. Șt.

Aviz. Se aduce la cunoștință tuturor Prea Onoraților preoți și învățători, ca conducători ai satelor, că la Bibliotecă Diecezană din Caransebeș au sosit foarte multe cărți pentru luminarea poporului. Conducerea Bibliotecii diecezane pune cu plăcere la dispoziția tuturor P. O. preoți și învățători cărțile sale spre a-le vedea și alege, recomandându-le elevilor și celor iubitori de carte românească.

Cronica culturală și literară.

Culturale din Caransebeș.

I. Teatru. În 26 Februarie a. c. a aranjat garnizoana din Caransebeș o mare serbare în sala dela „Pomul verde”. S'a jucat piesa lui I. Al. Brătescu-Voinești „Sorana” în 3 acte, după teatru a urmat dans până dimineața.

Cine își întoarce privirile asupra frumoasei activități culturale din Caransebeș în ultima etapă, din Octombrie 1920 până în prezent, își va da seama că Caransebeșul e chemat să joace acelaș rol predominant în prezent ca și în trecut. Liniștitul Caransebeș n'are presă locală decât unica „Foaia Diecezană”, n'are trimbițe să-și vestească departe frumoasele sale merite, din contră el are ceva mai scump: modestie, putere, muncă, cinste. În Caransebeș se lucrează, se lucrează, domnilor! Și ori câți pamfletari s'ar strădui să surpe din temelii viitorului nostru acele pietre, pe cari le așează și Caransebeșul din toată inima, totuși nimica nu vor putea ei distruge.

În Caransebeș avem 3 mari factori culturali, de prima forță: biserica, școala și armata. Meritele bisericii și ale școlii nu trebuie să le mai trec aci în revistă, voiesc însă să mă rețin la al 3-lea factor, care e de așisderea chemat să ridice Caransebeșul la locul de cinste, care i-se cuvine în România-Mare.

Garnizoana locală, în fruntea căreia stă voinicul ei comandant Dl Colonel Dobricăeanu cu bravii săi ofițeri, a trezit și a înviorat rândurile societății caransebeșene, românești și neromânești, dum' nu ne puteam aștepta înainte.

Dl Col. Dobricăeanu s'a înscris cu toți ofițerii ca membri la Casina Română și a dat și dă cel mai prețios concurs oricărei înjghebări culturale. Nobilul scop al corpului ofițeresc s'a manifestat și de astădată în plină splendoare în mișcarea culturală, pe care o urmăm cu vie atenție de astă toamnă până azi.

Cele 2 piese: 1) „Funcționarul dela domenii” (de P. Locusteanu, jucată în 19/1 1920) și a 2) „Sorana” (de Brătescu-Voinești) ne fac să înțelegem că am trecut peste greutățile începutului. „Sorana” s'a jucat cu un

succes neașteptat. Relevăm rolurile și numele domnișoarelor și ale domnilor, cari n'au cruțat nici o trudă pentru frumoasa reușită: Drele Vuia (Sorana), Draghici (Eliza Cruceru), Drăgoi (Const. Nisipeanu), Ungureanu (Olga). Domnii: Maior Popescu (Grigore Cruceru), Lt. Ionescu (Mișu Cruceru), Lt. Cavoropol (I. Nisipeanu), Lt. Bubulică (Barbu Vispeanu), Căpitan Niculescu ca regișor. Dl Lt. Cavoropol a cântat frumosul cuplet „Șoim Veteranul” în ropotul de aplauze al publicului (s'a întrecut de astădată chiar pe sine însuși). Dl Lt. Bubulică a recitat cu multă pricepere „Românța Automobilului de Topriceanu.

Alt eveniment cultural al Caransebeșului e că casina ungurească s'a dizolvat trecând fără condițiuni și cu toată averea mobilă în sinul casinei române. În fine înțeleg și ei...

II. Vizite la liceul „Traian Doda”. Liceul „Traian Doda” din Caransebeș cel mai somptuos, mândru și modern liceu din întreg Bănățul, înregistrează în analele sale dela începutul anului școlar 1920/21 vizite ale distinșilor oaspeți: I. P. S. Sa mitropolitul Bălan, episcopii Papp, Dr. Vărtolomei Stănescu și Dr. I. Bădescu, prof. univ. Dr. Traian Lalescu, generalii A. Văitoianu, Găvănescu și Bădescu, Col. Brigadier Justinian și alții.

În alții oaspeți s'au interesat de foarte în liceu și au admirat modernul aranjament al institutului. L. C.

Partea oficială.

Nr. 3695 E ex 1921.

Onoratelor Oficii parohiale!

Toată suflarea românească cunoaște dragostea nețarmurită a Casei domnitoare române și în special a Majestăților Lor Regelui Ferdinand I. și Reginei Maria față de neamul românesc, cărele dragoste nețarmurite este a se atribui faptul, că în urma marelui războiu ce s'a purtat, cea mai mare parte a Românilor foști sub dominațiune străină s'au eliberat alipindu-se vechiului Regat, României sub sceptrul gloriosului rege Ferdinand I.

Trebue să fim vecinic recunoscători Majestăților Lor, pentru marea Lor dragoste față de poporul nostru românesc, care dragoste a mers până la jertfire de sine.

Este deci o datorință morală a noastră, ca să-i avem pururea înaintea ochilor noștri, ca un tribut al recunoștinței noastre.

Această datorință o vom împlini mai ușor, dacă casele noastre le vom împodobi cu portretele Majestăților Lor.

La Bibliotecă noastră diecezană sunt depozitate astfel de portrete, și anume, portrete mari 54×40 cu șase (6) lei bucata, și portrete mai mici 37×27, cu trei (3) lei bucata, deci părechea doisprezece și respective șase lei.

Învităm deci pe toți preoții, învățătorii, intelectualii și cărturarii, ca să-și procure aceste portrete, cari nu trebuiesc se lipsească din casele preoților, învățătorilor și credincioșilor noștri și nici din școlăle noastre. Prețul cum s'a zis mai sus, câte doisprezece lei și respective șase lei părechea, iară portul e 2 lei până la 10 părechi.

Onoratele Oficii parohiale să stăruiească cu totdeadinsul pentru procurarea portretelor susatînse.

Caransebeș în 6 Februarie 1921.

Episcopul diecezan

Dr. Iosif Tr. Badescu.

CONCURSE.

Pentru ocuparea postului de *învățător* dela școala confesională gr. or română din comuna **Zgribesti**, protopresbiteratul Lugojului, se escrie concurs cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele :

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 500 Lei.
2. 1½ juger pământ după care alesul învățător e dator a solvi dările recerute.
3. Eventuale gradațiuni la salar se asigură dela ajutorul de stat, ce se va cere dela guvernul român.
4. Lemne pentru încălzitul școalei 10 metri cub. aduși gata.
5. Pentru scripturistica școlară 30 Lei.
6. Pentru conferințe învățătoresți 20 Lei.
7. Pentru adunarea generală a învățătorilor 30 Lei.
8. Locuința în edificiul școalei.
9. Grădină pentru legumi în complex de 800 st. [ ]
10. Dela înmormântări unde va fi poftit 3 Lei, cu liturgie 5 Lei.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și trimită recursele lor conform regulamentelor în vigoare Prea Onoratului oficiu protopresbiteral al Logojului.

Totodată recurenții sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, -- și este obligat a instrua și conduce corul existent pe lângă o remunerație.

Alesul învățător este deobligat a ținea cantoratul în și afară de biserică, a instrua elevii în cântările bisericești și a purta agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Zgribesti, din ședința comitetului parohial ținută la 30 Februarie 1921. 1—3

Romul Șandru m. p.   **Iulius Ioanovicu** m. p.
președ. com. par.   not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popovicu*
protopresbiter.

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Conzistoriu diecezan dttto 4,17 Iulie a. e. Nr. 1862 Șc. ex 1920 se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru ocuparea definitivă a postului de *învățător* dela școala confesională gr. or. română din **Macoviște** protopresbiteratul Bisericii-Albe pe lângă următoarele beneficii :

1. Salar învățătoresc 362 Lei anual, restul de salar se întregeste dela stat.
2. Lemne pentru învățător 62 Lei 20 bani.
3. Pentru scripturistica 5 Lei.
4. Pentru conferință și adunarea generală -- când va participa -- 10 Lei.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 Leu.
6. Locuința în edificiul școalei, constatătoare din 2 chilii 1 cuină și 1 cămară.
7. Grădină de legumi în plațul școalei de 600 st. [ ]

Alesul învățător e îndatorat a cerceta regulat s. biserică, a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântarea bisericească și a lucra socoțile bisericii și ale cultului pe lângă o remunerațiune de 10 Lei.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și subștearnă petițiile adresate comitetului parohial din Macoviște, Venerabilului Conzistor diecezan din Caransebeș, și au a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică din loc, însă nici decum în ziua alegerii.

Macoviște, din ședința comitetului parohial ținută la 30 August 1920.

Pavel Brînzei 3—3   **Petru Lațcu**
paroh și președ. com. par.   not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or română din **Silha**, protopresbiteratul Lugojului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană.

1. Salar învățătoresc 391 Lei.
2. Pentru conferință 15 Lei.
3. Pentru scripturistica 15 Lei.
4. Dela înmormântări unde va fi poftit 2 Lei.
5. Pământ arător 4½ jughere.
6. Locuința liberă în edificiul școalei cu 800 st. [ ] grădină de legumi.

Învățătorul ales e dator a instrua copiii în ceremoniile bisericești, a purta cantoratul la toate slujbele dumnezeiești.

Dările după pământ are să le supoarte învățătorul.

Ceice dorese să ocupe acest post, au să-și subștearnă petițiunile Prea On. Oficiu protopresbiteral din Lugoj și să se presinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare.

Silha, din ședința comitetului parohial ținută la 24 Ianuarie 1921.

Vasilie Biriescu 3—3   **Isaia Popovicu**
not. comit.   președ. comit.

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popovicu* protop.